

njoškolci) i Lioba (Köln — srednjoškolkice).

I austrijski su socijalni demokrati proveli separaciju mladića od djevojaka u svojim organizacijama, jer da inače »ne uzimaju pitanje organizacije ozbiljno«. Sokoli imaju slično poradi jednakih razloga.

Na koncu što da kažem o koedukaciji u javnim školama?

8. *Skupni odgoj u školi* mi kao katolici zabacujemo i osuđujemo. S nama se u tome slažu i nepristrani pedagozi. I dnevno iskustvo daje pravo katolicima. Ipak to pitanje ne ide ovamo, jer koedukacije nijesu uveli u naše srednje škole katolici. (Ovdje to spomenuh, da ase ne bi tko pozivao na izgovor i kazao: Pa katolički se »dečki« i »puce« i onako skupa odgajaju po našim državnim školama). Opravdano je katoličko srednjoškolsko udruženje u Njemačkoj »Quickborn« usvojilo na svojoj godišnjoj skupštini g. 192. ovo: »Kao što čitav život, tako valja da se i odnošaj mladića i djevojaka ravna prema volji Božjoj, da donese blagoslov i da bude spasonosan za zemaljski i vječni život. Zato mora biti razlika između Quickborna i Freideutscha, kao između katolika i nevjernika. Mi ne smijemo nikad preuzimati nazore i običaju, koji su uzrasli na posve drugom tlu«.

A. Altrević D. I.

Korist crkvenih redova.

Lani je u Herderovoj nakladi objelodanio V. Kathrein lijepu i poučnu knjigu »Katholik und katholische Kirche oder was hat der Katholik an seiner Kirche und was schulder er ihr?« U prvom dijelu govori učeni pisac o naravi i svojstvima Crkve, u drugom kako je ona najveća dobročiniteljica čitavog čovječanstva. Djelo je za naše dane vrlo aktuelno, posebno za našu inteligenciju. Žalimo, što ne možemo da mnogo toga iznesemo od onog blaga, što se nalazi u ovoj knjizi. Jedno ćemo ipak da pokažemo: korist crkvenih redova. Ovo je nužno da pogledamo, jer se danas tako malo poznaje važnost i cijenu crkvenih redova, pa nije čudo što ih omalovažuju ne samo liberalni krugovi nego i neki dobri katolici. O tome raspravlja pisac na str. 202—210.

1. *Što su redovi?* Kršćanska svetost sastoji u savršenom nasljeđovanju Krista. »Tko mene ne slijedi, ne može biti moj učenik« (Lk. 14, 27). Ovom se nasljeđovanju protive tri zapreke: pohota očiju, putenost i oholost života. Te zapreke uklanjaju evanđeoski savjeti: siromaštvo, čistoća i posluh, osobito ako se tko zavjetom obveže da će to vršiti u zajednici od Crkve odobreno. Tako nastade stalež redovnički ili crkveni redovi. Temeljna je misao redovničkog staleža žrtva ili potpuno predanje svoje osobe Bogu čovjeku i njegovom kraljevstvu; pokretna je tu sila ljubav spram Propetog. Krist je sam

udario temelj redovničkog stališa, kad je pozvao svoje učenike da se svega odreknu. I primjerom je i riječima to preporučio. On reče: »Lisice unaju jame i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema gdje glave zakloniti« (Mat. 8, 20). »Ima uškopljenika, koji su sebe uškopiti radi kraljevstva nebeskoga« (ib. 19, 12). Sam je Krist bio poslušan Ocu sve do smrti križa (Fil. 2, 8). Na temelju je te nauke i vođena Duhom Svetim Crkva organizirala evanđeoske savjete. Pod njezinim okriljem razviše se razni redovi kao moćna stabla. Zato i tridentski sabor veli na obranu redova: »Sveta sinoda znade, koliko je sjaja i koristi imala Crkva Božja iz pobožno osnovanih i dobro vođenih samostana« (Sess. 25, De regular. c. I.). Crkva im je stoga i dala mnogo povlastica, da ih što više raširi.

2. *Redovnički blagoslov.* O tome piše I. B. Heinrich: »Redovi su za ukupni život Crkve najvažniji i najodličniji faktor, jer joj podaju onu životnu puninu i sjaj, po kojima je ona kraljevstvo Božje na zemlji, sveta Crkva Božja. Doduše se ovaj nadnaravni život, ova s neba dolazeća svetost očituje u svakom kršćanskom životu i jednostavnog seljaka; očituje se u svećenstvu Crkve, javlja se u onim junacima kršćanskog savršenstva, koje Crkva štuje kao Svece i koji pripadaju svim stališima; no bez sumnje se karakteristično i najobilnije očituje svetost Crkve i njezin nadnaravni život u redovima, u kojima se dalje nastavljaju evanđeoski savjeti, kršćanska savršenost; u kratko samozataja i žrtovni život Isusa Krista u velikim svjetsko-povjesnim ustanovama«. (Katholik 1850, 49).

Drukčije i ne može da bude. Redovnici po svojim propisima upotrebljavaju obilno milosna sredstva i zato se popriječno dižu k višem stepenu čudoreda. Većina proglašanih Svetaca pripada redovima. U svojoj crkvenoj godini štuje Crkva do 40 redovničkih Svetaca. Tko da izbroji milijune osoba, koji se u raznim redovima ili njihovi tercijari izdigoše iznad obične svetosti? Redovi su na stablu Crkve plodne grane katoličkog života, pa zato oni i donose njoj i svem svijetu najveći blagoslov. Redovi su visoke planine, što se dižu iznad dolina, a s njih teku potoci i rijeke te unose plodovitost.

Redovi pokazuju živi primjer. Kao što zvonici pokazuju put neba, tako redovi svojim primjerom govore o samozataji, siromaštvu i inom naslijedovanju Krista. Uz to su samostani mjesta pokore i molitve, koja od svijeta odvrataju kaznu Božju a prose za nj milosti. Već je sv. Grgur Veliki rekao: »Kad ne bi bilo redovnica, već od više godina nitko od nas ne bi bio izmaknuo maču Longobarda« (Epist. 26 ad Theodris.). Zato je katolički puk svugdje i svagda cijenio redove i k njima se uticao.

Redovi i podižu religiozni život, pa je svaki samostan ognjište, koje širi svjetlost i toplinu. Što ne tvore dobra svi redovi pomoću misija, eksercicija, kongregacija, propovijedi, trećeg reda i t. d.? Pravo veli Heinrich: »Oduzmi samostane i religiozni će život gotovo

nužno pasti na neki stupanj polovičnosti i zamrlosti, koja odgovaraju pojmovima jozefinizma, ali ne Božanskoj ideji kršćanstva, niht je to dulje održivo«. (Die Klöster und ihre Gegner, str. 18.). Iskustvo pokazuje, da su ondje brojni samostani i redovi, gdje je jak katolički život, i obratno.

3. Redovi donose svijetu i druge koristi.

Crkve ne možemo pomisliti bez misija. I tu joj glavnu pomoć pružaju redovi od vjkada. Sjetimo se sv. Augustina, apostola Engleske, sv. Patricija apostola Irske, sv. Gala, Bonifacija, Ćirila i Metoda i t. d. Kako li ne raširiše Crkvu med poganima i novim narodima franjevci, dominikanci, isusovci, augustinijanci, lazaristi, oblati, redemptoristi, maristi, članovi reda Sv. Duha, Božanske riječi, presv. Srca i t. d.?

Redovi su zaslužni i za znanost. Svjetionici su katoličke znanosti: sv. Jeronim, sv. Augustin, sv. Basilij, sv. Grgur Veliki, Ćasni Beda, sv. Anselm i sv. Bernard, Albert Veliki, sv. Rajmund od Penaforta, sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura, Scotus, Bellarmin, Suarez, Baronius i bezbroj drugih. Prve velike biblioteke osnovaše redovnici; oni očuvaše rukopise starih klasika i uopće starine. Svugdje, kamo prodrijaše misionari s križem u ruci, procvjetala je kultura i vremenito dobro.

Što da kažemo o djelima milosrđa duhovnog i tjelesnog? Redovi su organizacije kršćanskog milosrđa; kada jedan član u toj organizaciji umre, dolazi drugi na njegovo mjesto. Redovi se posvećuju odgoju školske mladeži, okupljaju siromašnu djecu i sirote, posvećuju se bolnicama, zavodima slijepaca, gluhih i nijemih, epileptičara, umobolnih i t. d. Velike su zasluge vincentinki, kamilijanaca, milosrdne braće, školske braće i sestara, uršulinaka, gospođa presv. Srca, boromejki, sestara Dobrog pastira, franjevki, elizabetinki, itd. Mnogi od tih redova postoje već više vijekova i rašireni su po svijetu. Sam Bog znađe, koliko su oni dobra učinili.

Ipak imade ljudi, koji ustaju protiv redova! Dapače nekoji viču, da su redovi »pogibeljni« po državu. Ako se framasuni, komunisti, boljševici i anarhisti okupljaju, onda redovnički neprijatelji nemaju ništa protiv toga u ime slobode; dapače i zloglasne žene mogu da živu po svojoj volji; ali ako se pobožni ljudi okupe na molitvu ili djela milosrđa, onda je to pogibeljno po državu! Drugi opet predbacuju redovnicima, da ništa ne rade, nego da lijenčare. Dakako to ne kažu o aktivnim redovima, nego o kontemplativnim. Tih je sada redova malo. No zar su i ti redovi za ljudsko društvo uzaludni i nekorisni, ako za nj mole, poste i daju mu primjer samozataja? Upravo danas treba čovječanstvu molitve i pokore više nego ikada. Dakako službenici mamona imaju smisla samo za novac, akcije, i mašine. No mi katolici znamo, da nebo više vrijedi nego li sva zemlja. Zato mi i cijenimo i podupiremo svoje katoličke redove.